

همکاشت

پیش ملی دانشجويي

معاونت فرهنگي و اجتماعي
وزارت علوم، تحقيقات و فناوري
دي ماه ۱۳۹۹

سال گذشته، زمین گرم‌ترین ژانویه ثبت شده در تاریخ هواشناسی را تجربه و دی‌اکسید کربن موجود در جو زمین از حد ۴۱۶ ذره در میلیون عبور کرد. عددی که به عقیده بسیاری از کارشناسان نقطه بحرانی تغییرات اقلیمی به شمار می‌رود. تغییرات اقلیمی در حال حاضر به عنوان بزرگترین تهدید برای انسان‌ها است که فرای مرزها و ملیت‌ها به همه آسیب وارد می‌کند. در صورتی که ساکنان زمین مسیر تولید دی‌اکسید کربن و استفاده از سوخت‌های فسیلی به شکل کنونی را بدون تغییر ادامه بدهند، دمای زمین تا سال ۲۱۰۰، چهار درجه بالاتر خواهد رفت و این چهار درجه به معنای نابودی بسیاری از شهرها، مرگ میلیون‌ها انسان، هزاران میلیارد دلار ضرر اقتصادی و تغییر اکوسیستم زمین برای همیشه است.

زمان تغییر همین حالا است و وظیفه هر انسان، نهاد و کشوری این است تا با استفاده از تمامی ابزارهای خود این موضوع را اطلاع رسانی کرده و آغازکننده تغییر در سطح شهری، کشوری و بین‌المللی شود. اولین گام در راستای تغییر؛ اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی است و کمپین همکاشت با این هدف برنامه‌ریزی شده و آغاز به کار کرده است.

در ایران اهمیت استفاده و به کارگیری از پویش‌های فرهنگی آن طور که باید بین سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان ترویج نشده و علی‌رغم فعالیت‌های بسیاری که در حوزه اجرایی صورت گرفته، هنوز این مهم را به منزله مهم‌ترین ابزار فرهنگ سازی جای خود را بین مدیران نیافته است. پویش "همکاشت" این فرهنگ سازی را با استفاده از تهیه و تدوین مبانی متناسب با یافته‌های علمی جدید و بومی سازی تجربه‌های موفق بین‌المللی اجرایی خواهد کرد. مشارکت گسترده با همراهی دولت و بخش خصوصی و استفاده از ظرفیت‌های نخبگانی از جمله استادان و دانشجویان و فضای دانشگاهی نیاز اصلی ورود به این عرصه است. "همکاشت" توسط معاونت فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برنامه‌ریزی شده است که این اقدام توسط انجمن دایره آبی صورت می‌پذیرد.

۲. اهداف و ضرورت‌ها

۱. اطلاع رسانی و فرهنگ سازی درباره بحران‌های زیست محیطی پیش‌رو با رویکرد علمی و فرهنگی
۲. متحد سازی قشر گسترده‌ای از مردم به خصوص جوانان و دانشجویان، برای ایجاد تغییر رفتار زیست محیطی در سطح ملی و بین‌المللی
۳. تولید محتوای فرهنگی و هنری متمرکز در خصوص آموزش‌های ترویجی محیط زیست
۴. استفاده از ظرفیت فضای مجازی برای تولید و انتشار محتوای مورد نیاز در راستای فرهنگ‌سازی

۵. همراه سازی اقشار مختلف جامعه از جمله هنرمندان، دانشمندان، سازمان‌ها و شرکت‌ها، برای ایجاد موج ملی و فراملی در زمینه محیط زیست

۶. کاشت ۱۰۰ هزار اصله نهال در طی دو سال به منظور تغییر در مسیر خنثی سازی تولید کربن

۷. بر عهده گرفتن پرچم داری منطقه در راستای ایجاد تغییرات مثبت در زیست‌بوم خاورمیانه

۳. پویش

"پویش همکاشت"، در نظر دارد با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم طی دو سال ۱۰۰ هزار نهال در دانشگاه‌های سراسر کشور کاشته و در طول این مدت با مخاطبان حامی کمپین از طریق محتوای تولید شده در حوزه‌های مختلف (پادکست، انیمیشن، مستند و...) ارتباط برقرار کرده و در این خصوص فرهنگ‌سازی نماید.

"همکاشت" از طریق سامانه‌ی اینترنتی با مخاطبان اصلی خود ارتباط برقرار می‌کند. مخاطب می‌تواند از طریق این سامانه از هر تعداد درخت مورد نظرش حمایت کند و این حمایت را در قالب هزینه‌ای کوچک که صرف تولید محتوای فرهنگی و مدیریت پویش می‌شود، ثبت کند. پس از انجام این فرآیند، نام او در جدول حامیان درخت‌های مورد نظر درج شده و گواهی حمایت نیز به او اعطا می‌شود.

این مشارکت، مخاطب را ترغیب کرده تا به واسطه‌ی حمایت خویش، کمپین را دنبال کرده و همکاشت از این همراهی وی جهت انجام آموزش‌های ترویجی و فرهنگ‌سازی مورد نظر خود بهره می‌برد.

"همکاشت" با استفاده از شیوه جمع‌سپاری مالی برای تأمین هزینه تولید محتوای فرهنگی و هنری طی دو سال طراحی شده است. جمع‌سپاری مالی (crowdfunding) فرآیندی است که در آن هزینه‌ای کافی توسط مقادیر اندکی که از سمت عموم مردم اهدا می‌شود و این فرآیند در حال حاضر یکی روش‌های اصلی تأمین سرمایه پروژه‌های فرهنگی و اجتماعی در سطح بین‌المللی است.

موفقیت سایت‌های kickstarter و gofundme در جهان و همچنین حامی‌جو و دونیت در کشور نشان از موفقیت این شیوه و نقش آن در پروسه‌های عام‌المنفعه و حوزه مسئولیت اجتماعی دارد.

"همکاشت" از بهمن ماه ۱۳۹۹ راه‌اندازی شده و اطلاع‌رسانی آن از طریق فضای مجازی انجام می‌پذیرد. این اطلاع‌رسانی در مرحله اول از طریق اعضای انجمن دایره آبی و مجموعه‌های فعال زیست محیطی در دانشگاه‌ها انجام گرفته و در مرحله بعد با کمک تولید محتوا و ابزارهای فرهنگی همچون پادکست‌ها، ویدیوها، رسانه‌های خبری و شبکه‌های مجازی انجام می‌شود. علاوه بر این در پویش "همکاشت" از حمایت چهره‌های سرشناس در شاخه‌های مختلف علمی و فرهنگی استفاده می‌شود تا به طور مستقیم با عموم مردم ارتباط برقرار کرده و توجه آن‌ها را جلب کند.

بعد از پر شدن حمایت صدهزارتایی و تأمین هزینه‌های لازم، پویش با موفقیت پایان خود را اعلام کرده و به تولید محتوای بعد از کمپین که شامل ادامه آموزش‌ها، گزارش‌هایی در خصوص نهال‌های کاشته شده در دانشگاه‌ها و ... می‌شود را ارائه می‌دهد.

در این مرحله حامیان به شکل مستمر و از طریق ایمیل‌های ماهیانه و دیگران از طریق رسانه‌های اجتماعی پویش می‌توانند این فرآیند را دنبال نمایند.

۴. جزئیات زیرساختی پویش

بر اساس آخرین مذاکرات و طی همکاری با معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تعداد ۱۰۰ هزار نهال در طول دو سال در دانشگاه‌های سراسر کشور و با مشارکت مجموعه‌های محیط زیستی دانشگاه‌ها کاشته می‌شود. تأمین نهال‌ها و خدمات فنی در سراسر کشور توسط سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری و ذیل تفاهم‌نامه با وزارت علوم صورت می‌پذیرد. تأمین عرصه و فرآیند کاشت و نگهداری توسط دانشگاه‌ها می‌باشد.

"پویش همکاشت" نیز جهت رعایت استانداردهای علمی این حوزه، منشوری را جهت کاشت نهال تهیه کرده و در اختیار دانشگاه‌ها می‌گذارد. در کنار این، امور اجرایی پویش، ارتباطات، جذب مخاطب، تولید و انتشار محتوا برعهده‌ی انجمن دایره آبی می‌باشد.

۵. مزیت‌ها و ویژگی‌های متمایزکننده

استفاده از تکنیک‌های علمی همچون بازی‌گونه‌سازی از جمله روش‌های متفاوتی است که "پویش همکاشت" برای به حداکثر رساندن حمایت عمومی از آن استفاده می‌کند.

ایجاد جدول‌های رقابتی که در آن کسانی که به کاشت بیشترین نهال کمک کرده‌اند، یکی از این روش‌هاست و مخاطبان می‌توانند حمایت خود را با سایرین به اشتراک بگذارند.

تبدیل فرآیند حمایتی "همکاشت" به گونه‌ای است که هر فرد می‌تواند دوستان خود را به آن دعوت کند. استفاده از المان‌های بصری برای تقسیم افراد نسبت به میزان حمایت آن‌ها و تدبیر افزونه‌های درون درگاه برای اشتراک گذاری در شبکه‌های مجازی از جمله این تکنیک‌های بازی‌گونه‌سازی است.

اما فعالیت اصلی "پویش همکاشت" در خصوص تولید محتوای علمی و فرهنگی و در نتیجه‌ی آن آموزش‌های ترویجی و فرهنگ‌سازی در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی است. همکاری در تولید و انتشار محتوا

با گروه‌های ساخت انیمیشن و موشن گرافی، پادکست‌های مطرح فارسی و سایر گروه‌های تولید محتوا، منجر به سرعت بالایی در خصوص همه‌گیری کمپین در فضای مجازی می‌شود.

این فرآیند از آغاز پویش شروع شده و دایره آبی قصد دارد تا این ارتباط را حتی پس از پایان پویش نیز حفظ کند .

۶. نقش و مسئولیت اجتماعی دانشگاه

پویش "همکاشت" طی سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ در دانشگاه‌ها اجرا می‌شود. دانشگاه‌ها می‌بایست پیرو تفاهم‌نامه مشترک معاونت فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری، طی همکاری با اداره کل منابع طبیعی استان همزمان با هفته منابع طبیعی و روز درختکاری در اسفندماه هر سال، حداقل تعداد ۵۰۰ نهال به ازاء هر سال، به همراه سایر خدمات فنی مورد نیاز را تأمین کرده و به کاشت نهال‌ها در عرصه متعلق به دانشگاه با مشارکت مجموعه‌های دانشجویی در کنار مسئولین عالی‌رتبه دانشگاه بپردازند. شیوه‌نامه برگزاری و مستندسازی این رویداد کاشت به همراه منشور ضوابط نهال‌کاری در ادامه می‌آید:

شیوه‌نامه برگزاری و مستندسازی :

* استفاده از پوستر رسمی و هماهنگ ارسالی از سوی معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جهت تبلیغات مراسم و همچنین تهیه پوستر اختصاصی دانشگاه برای اطلاع‌رسانی این رویداد.

* حضور رؤسای محترم دانشگاه‌ها جهت کاشت اولین نهال

* دعوت از هنرمندان، ورزشکاران و دیگر چهره‌های شاخص محلی جهت شرکت در رویداد

* ثبت عکس و فیلم از کاشت اولین نهال

* مصاحبه از رییس دانشگاه، مدعوین و دانشجویان حاضر در مراسم

* تهیه فیلم و عکس از کاشت همه ۵۰۰ نهال

* نمای کلی از مکان کاشت قبل و بعد از کاشته شدن (به شکلی که کلیت درختان کاشته شده در آن قابل مشاهده باشد).

منشور نهال‌کاری و نگهداری:

رعایت موارد زیر تا حد امکان الزامی است:

۱. گونه گیاهی مورد نظر با گونه‌های بومی پیشین و حال حاضر عرصه مورد نظر همگن باشد.
۲. جهت سازگاری و تطابق نهال‌های جدید با شرایط آب و هوایی عرصه، نهال‌ها از یک ماه قبل در محل عرصه نگهداری شوند.
۳. گودبرداری کاشت نهال‌ها به دلیل هواخوری و افزایش نسبت نفوذپذیری و باروری خاک از چند ماه قبل از فرایند کاشت اتفاق بیفتد.
۴. گونه‌ی گیاهی مورد نظر به صورت بذری تکثیر شده باشد .
۵. نسبت گونه‌های گیاهی منتخب جهت کاشت با نسبت پراکندگی گونه‌های عرصه مورد نظر سازگار باشد.
۶. عرصه‌ی مورد نظر پس از کاشت نهال‌ها قرق شده و از ورود دام به آن محل ممانعت به عمل آید
۷. فاصله استاندارد نهال‌ها نسبت به گونه‌ی مورد نظر رعایت شود .
۸. شرایط آب و هوایی بخصوص بادهای دوره‌ای نیز در جهت تعیین محل کاشت نهال در نظر گرفته شود .
۹. بررسی اکولوژیکال گونه‌های مورد نظر و انتخاب گونه‌های کم‌نیاز از میان گونه‌های همگن عرصه
۱۰. نورگیری و شیب عرصه مورد نظر با توجه به نیاز گونه در نظر گرفته شود .
۱۱. زمان مناسب درختکاری با توجه به شرایط اقلیمی عرصه مورد نظر انتخاب شود
۱۲. عمق گودبرداری با توجه به نیاز گونه محاسبه شده و صورت پذیرد.